

Frugtsejladsen

Efter hvad min far fortalte, af Leo Kold, oktober 1984

Da Lohals havn var bygget, begyndte så småt frugtsejladsen, og ved århundredskiftet(1900) var en halv snes små jagte fra Lohals beskæftigede hermed.

Frugtskipperen havde sin jagt og samtidig et mindre landbrug, som konen for en stor del måtte passe. Fra to til fem td. land med to a tre køer, et par grise, samt høns og ænder. Der måtte lejes mand med hest til at behandle jorden og ellers daglejer til det hårdere arbejde.

Vinteren igennem lå skibene oplagte mellem pælene i havnen. Foruden frugtskibene var der flere små dæksbåde. De lå tæt i to rækker med agterenden imod hinanden, og nogle måtte rigge klyverbommen ind for at give plads til fiskerbåde og andet.

I marts sejlede de små skibe ud. Der opkøbtes kartofler eller brænde for egen regning. Man købte f.eks. en last brænde ved Petersværft Bro i Bøgestrømmen, som solgtes i Ærøskøbing, eller en last kartofler i Lundeborg, der blev solgt i København.

Maleri af frugtskuder i København

Men ellers sejlede almindelig fragtfart indtil frugten hen på eftersommeren var klar. Skipperen havde til fods besøgt gårdmændene og i god tid truffet aftale om leverancen. Der blev gjort to rejser, en med sommerfrugt og en med vinterfrugt.

Tre bestemte dage var sat af til lastningen, hvor folk da kom kørende med hestevogn helt fra Emmerbølle, Tressebølle, Snøde og Stoense samt Hou. Frugten var læsset i sække på vognen, og øverst sad gårdmanden på en sæk med halm for at skåne frugten, som det hed sig. Frugtsækkene blev slidsket ned på dækket løst i de forskellige rum, et til hver sort.

Emil, Knud og Karen Holm Lohals, får hjælp til frugtsalget i Ålborg af Niels Flindt ca. 1930

Der blev afregnet kontant ved lastningen, og skipperen måtte ofte låne hos familie og venner til køb af sin last. Bevaret regnskabsbog fra 1883-84 for Skipper Jens Rasmussen, Kirkestien, Skiften, fortæller, at frugten blev målt i skæpper og tønder og således ikke vejte.

I året 1887 fik hjulmand Anders Rasmussen, Fæbæk, for 453 pund røde æbler, a 2 ½ øre, 11 kr. og 33 øre, og for 109 pund pærer a 2 øre, 2 kr. og 18 øre.

Der var liv på havnen, når der lastedes frugt. Folk kom fra nær og fjern og fik en snak med hinanden og lidt nyt med hjem. Sejladserne gik til Ålborg. Undtagelsesvis til København.

Skipperen havde kun en mand med, og ofte var der nerver på, hvis vinden var imod. Meget var investeret i lasten. I reglen tjentes dog godt på frugten. Sommerfrugten gav ca. 200 kr., og vinterfrugten ofte 500 kr., netto, for en almindelig last.

På vejen op og hjem var Kyholm på Samsø en ofte benyttet ankerplads. Her lå man sikkert for anker. Det gælder dog ikke i dag. Dengang var der i de danske farvande betydelig mere tangbevoksning, hvilket gav læ mange steder.

De små Lohalsjagte kunne laste fra 20 til 40 tons. I Ålborg lå de i den nu nedlagte Teglgårdshavn, side om side med agterenden mod bolværket. Landgangsbrættet blev lagt ud, og det fint malede skilt med skipperens navn blev hængt op. Der solgtes godt de første dag, mens udvalget var størst.

Sommerfrugten blev solgt på 14 dage, mens vinterfrugten ofte tog en måned eller mere. Det blev sidst i november, før man sejlede fra Ålborg. Hjem til det lille landbrug på Nordlangeland.

Årets sejladslads var slut.